

Naalakkersuisut siulittaasuata Inatsisartut 2021-imi ukiakkut ataatsimiinerat ammarlugu oqalugiaataa tunngavigalugu oqallinneq.

Siullermik Asasagut inuiaqatigiit nunap inui, nunatsinni innuttaasut sineriassuatsinni isorartoqisumi najugaqartut avannaarsuaaniit inoqarfiit avannarlarsaaniit siorarpalummiit avannaa, qeqqani kujataanilu innuttaasut taamatullu nunarput uiarlugu kalaallit nunatta kangianiittut Tasiilaq Ittoqqortoormiit tikillugu najugaqartut. Aalisartut, piniartut sulisartuusullu nunatta ingerlanneqarneranut sulinertigut ingerlatusuususi.

Taamatullu nunatta inuisa qinigaat sumiiffinni Najukkami ataatsimiitaliat Nunaqarfinni siulersuisut, kommunalbestyrelsimi ilaasortat minnerunngitsumillu Inatsisartunut ilaasortaqaqatit taamatullu Nunatta Naalakkersuisui qinigaaffiup aallartittup ingerlanerani tamassi suleqatiginissarsi kivitseqatiginissarsilu qilanaaraarigipput Naleqqamiit oqaatigissavarput.

Aappaattut Naalakkersuisut siulittaasuata oqalugiaataa oqaaseqarfiginnginnerani Naleraqamiit imatut oqaaseqaateqalaarusuppugut.

Maluginiagassaavoq Nunatsinni nunap inui pillugit Naleqqamiit suleqataanitsinni isumagut aammalu ilungersuutigisagut inuiaqatigiinni oqallisaalluaannaratik nunarsuarmioqatitsinnik soqutigineqartorujussuusut, tamatigut isumaqatigineqartanngikkaluarluta sumiinnerput qanorlu anguniaqarnerput paasineqariartortoq malunnarpoq. Tamannalu nuannaarutigingaaratigu oqaatigissavarput. Isumaqarluarsinnarpugut nunap inuisa atugaat pillugit isummersorsinnaanerit inissaqartuartaqartut inuiaqatigiittut ineriartornitsinni.

Naleqqamit nunap inui pillugit isummersortarnitsinni ilaasa sangutinniartaraluarpaat eqqunngitsumillu isumalersorluta allamiuluartuusugut allaat oqaatiginiartaraluarpaatigut. Suliagut suliassarpasuillu aggersut ilutigalugit nunap inui pillugit isummersortarnerput anguniagaqarnerpullu nunap inui qulaassuanagit sulinerput ingerlateqqittuassavarput.

Qineqqusaareerluta sulilernitsinni nunap inui iliuuseqarnissatsinnut utaqqikatattut malunnarpoq, tassa sulinerput aallartipparput allannguerusulluta suleqatigiinneq ingerlallutigu qularutigineqassanngilaq nunap inui pillugit suleqataalluta

peqatatitsiniarnissarput taamatullu neriorsuutigisagut pillugit tamaviaaruteqarnissatsinnut qilanaarpugut.

Allannguerusulluta qineqqusaarpugut tamatumalu piviusunngortinniarnissaanut Inatsisartunut ilaasortaqtigut minnerunngitsumillu Naalackersuisut suleqatigalugit Naleqqamiit immersueqataassaagut tamaviaaqataalluta pissutsit piviusut innuttaasut nunatsinni nunap inuisa atugaat pitsaanerulersinniarnissaat pillugit anguniaqarususseqarluta piumassuseqarlutalu tamaviaartuassalluta ingerlassasugut qularutigineqassanngilaq.

Naleraq allannguissamut nunap inui aallaavigalugit ingerlariaqqinnissamut peqataassaaq suleqataassaaq tamanna qularutigineqassanngilaq.

Naalackersuisut siulittaasuta Inatsisartut ukiakkut ataatsimiinnerat ammarlugu oqalugiaammini Naalackersuisooqatigiit siunnerfii alloriarfik siulleq titartorlugulu tikkuuppaa inuiaqatigiit ukiuni tulliuuttuni pingaartitagut pillugit nalerassagut pingaartitagullu pillugit tikkuusilluni. Tikkuagaq ersarsissoq orniligarput qilanaaraarput tamannalu suleqataaffigissallugu akisussaaffimmik tigusivugut.

Naleqqamiit Naalackersuisooqataalluta nuannaarutigeqaarput utoqqaat ukiorpassuannngortuni qineqqusaarutaasarlutik atugaatigut taakkulu illersuisoqarnermikkut pitsaanerusemik atugaqarnissaat kiisami timitalersorlugit aallartiffiulermata, tamannalu ukiuni qaangiuttuni qineqqusaarutaannaanani timitalersortariaqarluiinnalersutut isigigatigu aningaasamut inatsisissami sukumiinerusemik ilusilersorlugulu peqataaffiginissaa qilanaarisarpassuatta ilagilluinnarpaat.

Taamatullu Naleqqamiit nuannaarutigaaarput nunatsinni utoqqaat ukioqqortusiartornerat piumagunillu taamaasillutik pitsaanerusemik ukiut amerlaneruse soraarninngorsimallutik inuunertik atugarissaanerullutik atugaqarnissaannik aqutissiunissaq timitalersorlugulu kiisami aallartittoqalermat.

Utoqqaat amerliartornerat nuannaarutissaasoq siunissami akissajaatitullusooq aningaasartorfiginerulernissaa eqqartorneqartaqaaq taamaammallu aamma utoqqalinersiaqalersinnaanerup ukiutigut qaffakkaluttuinnarlugu inisseqattaarnera kiisami

qitiujunnaarluni maannakkut atugaatigut pitsanngorsaaniisaq aallartimmat Naleqqamiit nuannaarutigiqaarput, taakkuuppummi kalaallit nunatta ineriartornerani pingaaruteqarluinnarlutik sulisimasut, sulingaarsimasullu taakku ukiorpassuit akileraarnikuusut utoqqalinersiaqarnissartik pitsaanerumillu atugaqarnissartik akilersueqataaffigisimaqaat, taamaammat pilliuteqangaarnikut inerisaaqataangaarnikut pitsaanerumik naammaginarnerumillu atugaqalernissaanut alloriarnerit tiguneqartut ukiumi nutaami atuutilersussat tulluusimaarutigeqaagut.

Taamatullu eqqartortuakkagut siusinaartumik utoqqalinersiutillit atugaasa pitsanngorsaaviginissaat ilanngullugu aaqqiissuussifigineqarnerat kiisami timitalimmik siunnerfeqarluni aallartinneqarnerat tamakkiisumik peqataaffigissavarput.

Ilanngullugu Naleqqamiit pingaartipparput maannakkut inuiaqatigiinni sulisut atugaasa ilaatigut ilungersunarsilluinnaqqissaarsimasut aningaasartuutinik qaavatigut ilaartortuarsimani ukiuni kingullerni kiisami aamma unikallaattussanngormat. Nunap inui amerlaqisut inuuniapiloorput akiligassaminnik malinnaaniapiloorlutik tupinnaannartumik naammattusaarillaqqissorpasussupput. Taamaammat Naleqqamiit taakku atugaasa ajorsigaluttuinnartut ajorsiartuinnannginnissaat kissaatigalutigu siunnersuuteqartaartuarpugut aammaarlutalu siunnersuutigeqqissavarput pinngitsaalisamik utoqqalinersiaqalernissamat katersuitinneqartarnerat atorunnaarsinneqarnissaa. Nammaatussaarinerat nammataalu naammareersut qaavatigut ilanngartuiffigalugit aallerifiguarneri naammaleqaaq, Akileraarutitigummi akiliuteqartarnermikkut pilliuteqataaareerput taava sooq akileraarutip qaavatigut 10 % angullugu akissarsiaminnik ilanngartuunneqartalissappat, aalisartut piniartullu sooq akiligassarpasuaqareersut inuiaqatigiinni napatitsisut pingaarnersaat qaavatigut 6 % angullugu akileraartinneqaaqqissappat? Tamanna allatigut ileqqaarinikkut qitiusumiit torrallannerusariaqarparput inuimmi kaasarfiinik aallertuarneq tassunga killeqalertariaqartoq Naleqqamiit isumaqarfigigatigu. Oqaasiinnaanngitsumik illersukkagut puigornagit tamaviaaruteqarnerput ingerlateqqissavarput tamanna qularutigineqassanngilaq.

Allannguerusulluta suliniuteqarluta siunnerfeqarnitsinni Naleqqamiit nuannaarutigarpur Naalackersuisut siulittaasuata oqalugiaatimini ersersimmagu nunatsinni pisuussutit pingaarnersaat, meerartagut, utoqqartagut nunatsinni nunap inui tamarluinnarmik atugarissaarnerunissaat anguniarlugu suliassat sukumiisumik timitalersorlugit aallartittut.

Naalackersuisut sulittaasuata oqalugiaataani aataakkut aanaakkut atugaat illersuisoqarnerallu kisimik pineqaratik aamma ilaqtariit meeqqat inuusuttullu tamaasa qanoq iliuuseqarfigalugit siunnerfiit suliniuteqarfigalugit maanna ingerlaqqinnissaq ersarissumik tikkuarneqarpoq, taamaammat nunap inui tamarmik aallaavigalugit suliniuteqarluni aallartinneq Naleqqamiit pingaartitaqarfigisarput naammagisimaaratigu oqaatigissavarput.

Aningaasamut inatsisissamut isumaqatigiinniarnarit aallartitussaappur siunnerfiit assigiinngitsut peqataaffigisatta saniatigut utoqqarnut politikkeqarnitsinni pingaartutut Naleqaamiit isigisatta ilagaat utoqqalinersiuteqartut aappaasup isertitai aallaaviginagit aappariit naligiittut pisinnaateqarfeqarlutik tamarmik utoqqalinerisaqarsinnaanissaat.

Tamanna isumaqatigiinniarnermi uagut ilanngullugu anginiarnissaa angorusullutigu tamaviaarutitta ilaattut angusaqarfiginiassagatigu oqaatigeriissavarput. Taakkuummatami aamma ukiorpassuanngortuni qineqqusaarutaallutik maanilu Inatsisartut ataatsimiittarfiani qaqilerneqartuurtut ilagimmassuk.

Inuit suliffeqanngitsut sulilernissaanut kaammattuinerusariaqarneq ingerlattariaqarput, inuit taamatut killiffeqartut inuiaqatigiinni pisariaqartippagut aammalu pillarlugillusoq pisartagaanik ilanngartuiffigeqqittaannarnagit sulisinnaasut sulilernissaanut pitsaanerumik aqutissiuullugit alloriarfeqarnissaanut aqqatissiuillaqqinnerusariaqarpugut, ingammik angajoqqaat meerartallit sulisinnaanissaat aqqutisiunneratigut meeraasa takusariaqarpaat nukissaqarlutik inuiaqatigiinni suliffeqarlutik nammineq pilersueqataallutik angajoqqaat inissisimasut.

Nunaqarfiit ilaqtariit tamanut kajungernartuunissaat aqutissiuuttaariaqalerparput ilaqtariinni aalisarnikkut piniarnikkullu angutit kisimik periarfissaqarneruneri peqqutaalluni arnat ikinnerungaarnerat nalunngilarput kisitsisit namminneq oqaluttuarput taamaammat

nunaqarfinni inerisaanerit taakkulu arnartaasa periarfissaat pitsanngorsarnissaat pisariaqartut ilagaat angutit aalisarnikkut piniarnikkullu periarfissaqareersut saniatigut. Piginnaaneqartut amerlaqaat piginnaaneqaneqarnerat nunatsinni nunaqarfimmullu iluaqutaanerusumik nukiit atorluarneqarnissaat aqputissiuuttariaqarput.

Naligiileriaratorneq aningaasamut inatsisissami suleriaqqinnermi tungaaviussasoq siunnerfigaarput. Tamannalu aaqqissuusseqqinnikkut anguniarneqartussa qeqataaffigissavarput. Tassani kikkut tamarmik peqarnerulernissaat siunertaralugu aaqqissuusseqqinnitsinni toqqammavilersortariaqarippu Naleqqamiit isumaqarpugut.

Nunatsinni naligiinnginnerujussuup ersiutai annertuallaalersut amerliartuinnartut atugarissaanerulernerat pequtugalugu isiginngitsuusaaginnarnissaanngilarput nunatsinni inuppassuaqarmat tupinnaannartumik naammattusaarisut aammalu allaat ulluinnarni naammattusaarigaluarlutik akissaataat inuuniarnermut naammakkunnaarsimalluni allaat, taamaammalu tamakku ilaatigut allaffissornikkut aningaasartuutit nunarsuarmi inuttussutsimut naleqqiullugu annertuallaalersimasoq allaffissornerput aaqqissuusseqqinnikkut iluarsartuunneqassasoq kaammattuutigeqqissuarput akileraartarnikkut aaqqissuusseqqinnissap saniatigut taamatullu akitsuusersuineramik ueriinnarluni inuit kaasarfiinik aallertuarnerit uagut peqataanitsinni pisannginnissaat politikkerisarput aaliangiusimallutigu inissisimaffigigippu naqissuserlutigu ersarissaqqissavarput. Naammaleqaaq aningaasartuutissanik inuit kaasarfiinik aallertuarneq.

Nunatsinni naligiinnginnerujussuup ersiutaasa amerlasuut ilagaat angerlarsimaffeqanngitsut amerliartuinnavinnerat. Naleqqamiit isumaqarpugut angerlarsimaffeqarneq inuttut pisinnaatitaaffiusariaqartoq tamannalu tunaartaralugu politikikkut siunnerfeqarnissarput avaqqunneqarsinnaanngilaq.

Atorfilittat immersuiffiginerusariaqarpagut sumunnarniarnerluta siunnerfinnik saqqummiussugarpassuit nammineq uagut nunap inui aallaavigalugit politikikkut siunnerfigerusutatta timatalersorneri annertunerungaartumik sulilluta aallartittariaqarpagut inuit ataasiakkaat malersorneqarnerat isumalersorniarsarineqarnerat allamiuluarnerarlugit

allatigullu oqallinnerup sangutinniarnera piunnaarlugu suliap imarisaa qitiutillugu sulilernissarput kissaatiginaqaaq.

Allaffissornikkut aningaasartuutikillisaanissaa annikillisaaffigineqarnissaa timitalersorlugu tamatta suleqataaffigilertariaqarparput tamannalu Naalakkersuisooqatigiinni pingaartillutigu allannguutit ilaattut aallarnisarnissaa Naleqqamiit suleqataaffigissavarput.

Naleqqamiit inuussutissarsiornikkut sioraalluni ineriartorteqqinnissaa nunatsinni sumiiffiit aallaavigalugit ingerlatilernissaat siunnerfiussasoq isumaqarluarsinnarpugut, taamaammallu kommunit qanimut innuttaasut tikillugit sumiiffikkaartumik suliaqarlutik ingerlatsinerisa nukittorsaffiginissaa allanguinikkut alloriarfiunissaa Naleqqamiit aqqutissiorlugu suleqataaffiginissaa qilanaaraarput.

Tamatumani sumiiffikkaartumik namminersorlutik ingerlataqartut peqataatinnerulernissaat ilanngullugu suliarisariaqartut isumaqarfigaarput. Taakkuuppummi sumiiffinni ilinniarfissanik periarfissiisut aammalu sumiiffimmi pissutsinik ilisimasaqartuusut, nunap inui ingerlataqartut pioreersut atorluarnerunissaat pisariaqarluinnarpoq ilanngullugu timitalersulernissaa.

Taamatullu qitiusumiit takornariaqarneq aqunniarsarineqartuarnera sineriammut siaarlugu inissinnissaa pingaaruteqarluinnarpoq, taamaammallu kommunit suleqatigalugit aqqissuusisoqalernissaa nunap inui allaavigalugit alloriarnissaa toqqammavilersorlugu aallartinniarneqalernera naammaagisimaariinnarnagu pissusissamisoortutut isigaarput.

Nukissiuuteqarnikkut nunatta siuarsaqqinnissaa siunnerfiuvoq nunatta nammineq pilersorneruneranut toqqammaviusussaaq, maannakkut 70 procentimik inissisimasooq siunissami erngup nukinganik nukissiuutit atorlugit pilersorneqarnerput inoqarfiit 90 procentii angullugit inissisimalernissarput siunnerfiuvoq. Sinneruttut nunaqarfinni isorliunerusunilu inissisimalersut 10 % eqqarsaatigalugit puigornagit taakku ilanngullugit siuarsaaffigineqarnissaat Naleqqamiit pingaartutut isigaarput. Avannaanimi aasakkut ulloq unnuarlu seqinnertuaannartumik aasakkut seqernup nukinga atorlugu nukissiuuteqarnikkut ilanngullugu aallarnisaagasuarnissat kaammattuutigissuarput nunap inui tamakkuninga suliaqartut suleqatigalugit ingerlanneqartussat, taamatullu anori atorlugu allatigullu periarfissat atorlugit periarfissarpassuit inerisaavigineqarnissaat pisariaqartoq

periarfissarpassualik ilanngullugu inerisaaffigineqalernissaa pilersaarusiolarluarlugu siunnerfiunissaa avaqqunneqarsinnaanngitsoq isumaqarfigaarput. Ukiut amerlavallaat tamanna eqqartuiffigiuarsimasoq maannakkut timitalersornissat tullinguutoq isumaqarfigaarput.

Ilinniarsimasut nunatsinneersut atorneqarnerulernissaat Naleqqamiit pingaartilluinnakkatta ilagaat nunap inui maani numaninni ilisimasaqartut aammalu inuusaatitsinnik pingaartitatinnillu pingaartitisiut taakku atorneqarnerulernissaat pingaartitarisatta timitalersornissaat aallartinnissaa Naleqqamiit qilanaaraarput ingerlatilernerani isummersueqataallutalu timitalersornissaanullu suleqataassaagut, tamanna qularutigineqassanngilaq

Qitiusumi allaffisornerujussuup ukiorpassuanngortuni oqallisaaginnavissimasup qanoq iliornikkut annikillisarlugu timitalersornissaanut aallartittoqarnissaa aamma maannakkut timitalersorlugu aallarittariaqaripput Naleqqamiit isumaqarpugut, tamannalu Naalakkersuisooqatigiinni ataatsimoorfigalutigu siunnerfeqarfigaarputtaaq.

Nunanut allanut niuernerput qallunaat nunaat kisimi aallaavigalugu ukiorparujussuarni inerisarneqarsimavoq, maannakkullu nunarsuarmioqatitsinnut niuerniarnitsinni qallunaat nunaanni akunnermiliullutik niuertut aqqusaaqqaarlugit ingerlasut suli annertoorujussuupput, taamaammallu nunarsuarmioqatitsinnut niuernerput naleqqussaqqillugu aaqqissuusseqqinnissarput timitalersuinikkut nunap inuinit iluaqutaasumik avaqqunneqarsinnaanngitsut ilagaat.

Aalisakkat avammut niuerutaaneri selskabersuit aqutigalugit qallunaat nunaat aqqusaaqqaarlugu ingerlanneqarneri annertuallaqaaq iluanaarutaasussat aalisartunut tuttartoq annertunerusoq aaqqissuussifiginissaa aqutissiuullugulu aalisartunut sumiiffinnilu iluaqutaanerusumik aaqqissuunneqarnissaa periarfissat ilagilluinnarpaat, selskabersuit kaaviaartitassaat aaqqissuussisimanermi qitiuvallaqaaq.

Nunaqarfiit avatangiisaat pisuussutinik ulikkaartut taakku aallaavigalugit avammut niuernerit aammalu aalisakkat nunatsinni ajornannginnerusumik pisiniarfinnut niuerutaanerat aqutissiuuttariaqalerpagut.

Pisuussutiniq ulikkaarpugut imminut pisuussutitta atorluarnerunissaanut ukiorpassuarni pikkorluppallaarsimaqaagut, neqit avataaniit tikiqittakkagut akitsuusersuinnarlugit aqqissuussiniartoqarsimanagera iluaqutaanngilluaasarpoq asuli pisisartunut nunap inuinit nioqqutissanut akitsorsaataaginnginnerpat? Nutaamik eqqarsarluta qanoq iliuuseqarnissatsinnut suleqatigiinnerusariaqarpugut, tamannalu pikkoriffiginerusariaqalerparput.

Innuttaasunut kiffartuussinitsinni maannakkut ilaatigut nunap avataaniittunik sulisut ilaatigut nunatsinnut tunngasunik ingerlataqarpugut, tamakku avataani inissisimasut nunatsinni najugaqarlutik inissisimasuunissaat ajornanngippallu nunaqavissuunissaat ukiorpassuannortuni eqqartorneqartuurtup pitsaaneruserumik inissisimalernissaa timitalersorlugu aallartinnissaa avaqqussinnaagunangilarput suliaralugu aallartittariaqarpugut.

Qaffasissorujussuarnik inissisimasariaqarneq nunap inuinit innuttaasunut qanoq iluaqutaatiginersooq nalilersorlugulu iliuuseqarfigisinnaasariaqarpugut, tamanna atagu allamiuluarnermut saatigingikkaluarlugu nunap inui taakkulu misilittagaqalerlutik sulisorilernissaa eqqartuiffigalugu anguniaqarfigilaariartigu. Uagut Naleqqamiit piareersimavugut sukumiisumik nalilersueqataanissatsinnut aammalu pisortat pigisaanni siulersuisuutitaqarfitsinni nunap inui atorluarneruleriartuinnarnissaa aqqutissiuukkusukkipput kialluunniit nalujunnaarnikuua, taamaammatt tamanna allamiuluarnertut nalilerneqarani nunap inuinit sullisserusuttut nalersuinermut saatinneqarniarli. Nunap inuisa kiffartuunneqarnissaa salliulertariaqartoq isumaqaratta.

Nunap immikkoortuini inerisaaqqinnissamik aqqissuusinerit aallartillugit pitsaaneruserumik inissisimalertariaqarpugut, maannakkullu kalaallit nunatta kujataani uranitalinnik piiasoqannginnissaa siunnerfigaarput, tamatumunngalu taarsiullugu nunaqavissut pinneraatitut piiasoqarsinnaanera pitsaaneruserumik atugaqarnissaa aqqutissiuullugu iliuuseqarfigisaqariaqarippugut Naleqqamiit isumaqarpugut.

Nunap inui aallaavigalugit aatitassarsiorsinnaanerit annertuneruserumik pikkoriffiginerusariaqalerpagut allamiut nunatsinni aatitassarsiortarnerini nunap inui

annertunerungaartumik peqataaffigalugit piginneqataanerulerneratigullu aqutissiuiinikkut ingerlatsisariaqalersugut Naleqqamiit isumaqarpugut.

Aalisarneq

Aalisarneq nunatsinni aningaasarsiorfitta pingaarnersaraat, kisianni ukiorpassuit taanna naleqqussarfiginagu ingerlatitsiuarsimavugut. Aalisartut aalisakkanik tulaassuisussaannartut isigaagut akinillu aliangersaaffigisarlugit selskabit iluanaarnissaat qitiulluni aalisartut inuiaqatigiillu iluanaaruteqarnissaat puigorneqarlunillusooq ittarluni.

Ilinniartitaanikkut ingerlatsinerput aalisarnerup iluani annertunerujussuarmik ingerlattariaqalerparput, imatut paasillugu fabrikkini niuernikkullu nunap inui aallaavigalugit ingerlatsinerusariaqalerpugut. Kalaallinik pikkorissunik peqareerpugut taakku atorluarlugit alloriarluta siunissami nammineq ingerlatilernissarput aallarnisartariaqarpoq.

Aalisarneq pingaarnarpaatut isigalutigu umiartornermut aningaasaliissutit ilanngullugu nunap inuinit naleqqunnerusumik inissinniartariaqaleripput Naleqqamiit isumaqarpugut.

Aalisarneq oqaasiinnaangitsumik nunatsinni nunap inuinit naleqqunnerusumik suliarineqartariaqartoq Naleqqamiit isumaqaratta.

Maannakkut siunnerfeqartoqarniarlunillusooq ippoq sineriap qanittuani aalisartut ataqqinartut ilaqutariippassuarnik pilersuisut aningaasanik sumiiffikkaartumik kaaviiartitaqartut qilernerusalarluni assuusersorluni aalisartunik taarserniarneqarlutillussooq ilersut, qularutigineqassanngilaq Naleqqamiit nunap inui aammalu sineriap qanittuani aalisartut gummikuluullit ilaqutaminnut pilersuisut pinngitsoorsinnaangisagut uagut Naleqqamiit illersussagatigit.

Aqumiut qaamiut nunatsinneersut ilinniarsimasut misilittagaqartullu nunatsinneersut nunatsinni pigaagut. Maannakkut piaartumik nunap inui atorluarnerulernissaat sivitsorsaaffigeqqinnagu qanoq iliuuseqarfigineqarasuartariaqarluninartoq Naleqqamiit isumaqarpugut. Tamannalu 90/10 atorlugu aqqigasuarnissaq eqqunneqarnissaa

piffissanngortoq isumaqarpugut. Nunap inui piginnaanillit pigisagut atorluarnerulertariaqarpagut utoqqatissutissarsioqinnagu aaqqiisariaqarlerpugut.

Nunarsuarmi akit politikikkut annertussusilersinnaanngilagut, taamaakkaluartoq nunarsuarmi akit malinnaaffiginerini paasiuminaalaartarpoq sooq saarullit aalisakkallu akii nunatsinni sooq taama akikitsiginersut, sooruna piffissap ilaani qaleralinnik saarullit kilonut akisunerusartut nunatsinni aalisartunut taama appasitigitinneqaannartartoq, selskabersuit saniatigut allatigut eqqarsarluta avammut niueriaaserput ilanngullugu aaqqissuussiffiginissaa piffissanngunnginnerpoq susassaqtartut qanimut suleqatigalugit.

Selskabersuit aalisartut tulaassuisut pingaaruteqarluinnartut ataqqinerulertariaqarpai, aalisartut Royal Greenland imaluunniit selskabit allat aqquusaqqaarlugit sooruna aatsaat avammut tunisassiorsinnaasariaqtartut. Naleqqamiit isumaqarpugut aalisartut ataqqinarnerusumik isigilerlugit avammut nammineq pisamminnik niuersinnaanerat aqquutisiuunnerusariaqalersoq periarfissagissaarnerunissaa.

Aalisartortagut umiartsiaararsortut mikinerusunilu angallataatilli aningaasartuutaasa ukiuni kingullerni amerlavallaani qaffarsaavigineqarsimani aalisartorpassuarnut imaannaanngitsumik inissisimaffiulersimapput ilaatigut allaat nunatta aningaasarsiornikkut pingaarnersaattut aalisartut taasaraluarlutigit, taakku aningaaserivinniluunniit sineriap qanittuani qaleralinniartut aningaaserivinniit aningaasanik atorniarsinnaanerat mattunneqarnikuupput, mattusimaannarnagit maannakkut amerlavallaarnerarlugit maannakkut nunamut qaqitsinniarneqalerneru nunap inuinut eqqarsarluarnerunngitsumik aaqqiiniarnertut Naleqqamiit taarusuppagut. Sineriap qanittuani aalisartut 3 sømil iluani killisorneqarnerat eqqunneqarnikuuvoq avataasiorsinnaanatik inissisimasorpasuupput maannakkullu qaavitigut aaqqiisoqarnialerluni nunap inuinut ajortorujussuarmik sunniuteqarsinnaasumik, raajarniarnermi aaqqissuusseqqinnikkut nunap inui aalisartorpassuit pilliutiginikooqaagut maannakkullu suli annertunerusumik assigusumik kukkussuteqaqqinnialerlugit, kukkussutaasimasut ilinniartiginerit nunap inui taakkulu aalisartut qanimut oqaloqatigalugit aaqqissuussiniarta. Sineriap qanittuani qaleralinniartut annertuumik uani siunissami atugariligassaat ikilisaaffigineqarnissaat pineqarput, taamaakkaluartoq Uummannami Upernavimmi avanersuarmilu qaleralinniartut

orninneqarnianngillanngooq ataatsimiititaliarsuarooq orninnissaannut akissaqanngimmat, ila taamaattoqarsinnaanngilaq ajorpoq ajorluinnaqqissaarpoq, tamanna akuerineqarsinnaanngilaq, aalisartut tikillugit atugaat pillugit oqaloqatigineqartariaqarput tusarniarneqartariaqarput. Uagut Naleqqamiit akuerinngilluinaqqissaarparput aalisartut taakku qulaaniit tikinnagilluunniit aaqqissuussiffiginiarneqarnerat. Taamaattoqarsinnaanngilaq 2021-imiippugut nunap inui pineqartunukua, ilaqutariippassuit pineqartunukua, taakku qanimut suleqatigalugit pitsaanerusemik aaqqissuussisoqartariaqarpoq. Tamanna uagut Naleqqamiit akuerinngilarput tikillugit oqaluullugit qanimut suleqatigisariaqarput oqaluunnagit aaqqiniarnerigaluaq akisuallaassaqaq, taama annertutigisumik iliuuseqarniarnerigaluaq inuiaqatigiinnut akisuallaassaqaq, Periuseq Naleqqamiit akuerinngilarput torrallataanerusemik suleqatigiinnikkut aaqqiiniartariaqartugut isumaqarpugut uagullu tikillugit suleqatigineqarnissaat aaqqiisoqarnissaalu piumasaqaatigaarput, tamannalu malineqartariaqarpoq. Tamanna paatsuugassaangitsumik sakkortugineqarsinnaagunaraluartoq poortunagu oqaatigaarput, aalisartut atugaat ilisimaarigatigit.

Qaleralinnut akitsuut pillugu isumarput annisereernikkuarput, sineriap qanittuani qaleralinnut akitsuut aningaasamut inatsisissap isumaqatigiinniutaaneranut piumasaraarput Naleqqamiit peerneqarnissaa taamatullu nuummi umiatsiaararsortut angallatseerarsortullu Sikuki habour atuutilernerani akiliisinneqartalernerat sineriammi allani akiliisititsisoqartanngitsoq immikkoortitsinerummat umiatsiaararsortut angallataatillit mikinerit akiliuteqassaarlutik talittarfeqarnikkut aaqqiiffiginissaat piaartumik qulaajaaffigalugu naammassineqarnissaa qilanaaraarput, aalisartut tamanna aamma utaqqikatalluinaqqissaarpaat. Aalisartut nunatta aningaasarsiornikkut pilersuisui pingaarnersaat pitsaanerusemik atugaqarnissaat suleqataaffiginiartuassavarput atugaat ilisimasaqarfigaagummi, kaasarfiiinik aallerfigiuarsinnaanngilagut, nunatsinniuna suliffissaqartitsisut pingaarnersaasut taakku, ataqqinernerusemik pisariaqarpagut.

Piniartut

Kommunit

Naleqqamiit pingaartitatta ilagilluinnarpaat sumiiffikkaartumik oqartussaaffiup ulluinnarnilu oqartussaasut nunap inuinit ungasippallaalersimanagerat, taamaammallu Naalackersuisoqatigiinni anguniarsarisimasatta ilagaat tamanna pillugu qulaajaasoqassasoq. Nunap inui aperisariaqarput namminneq kommunerujussuit iluanikkuunnaarlutik namminneq kommuninngorusunnersut.

Ineqarneq

Ineqarnikkut aaqqissuusseqqinnissaq pisariaqarpoq nunap inuisa akilersinnaasaannik naleqqunnerusumillu aaqqissuusseqqinnikkut.

Ukiorpassuit nunap inuisa inigisartik ukiut 30-it tikillugit najorsimasatik tiguisinnaanerinit suliniuteqarnerput ajuusaarnaraluartumik tupinnaraluartumillu tapersersorneqanngilaq kisiartaallutalu tamanna angusinnaannginnatigu kaammattuutigeqqissavarput Inatsisartunut ilaasortaqtitta tamanna eqqarsaatigilluassagaat. Inatsisartunut ilaasortat peqatiseraassi nunap inuinit naleqqunnerusumik ineqarnikkut aaqqiissuusinnissamut suleqatigiinnissamut aaqqiissuusisariaqarpugut.

Illoqarfissuit anginerit kisimik sanaartorfiusinnaanngillat illoqarfinni mikinerusuni sanaartorneq aallarteqqittariaqartoq isumaqarpugut, tamannalu kommuninut akisussaaffik aningaasartalerlugu susassaqtut tikillugit suliassaavoq, tamatumalu pinginnerani Naleqqamiit isumaqarpugut aallartereertariaqartugut. Kaattarpaalaq sanaartornerup iluani ilinniartuusinnaaneq illoqarfinni mikinerni aamma taamaaliornikkut aqutissiuuteqataaffigissavarput.

Nunaqarfinni isorliunerusunilu nammineq illuliortarneq qangatut 95/5 atorlugu ingerlaqqilernissaa piaarnerpaamik eqqunneqaqittariaqartoq Naleqqamiit isumaqarfigaarputtaaq, tamannalu aamma aningaasamut inatsissamut isumaqatigiinniarnermi pingaartitarpassuatta ilaattut angusaqarfiginiarsarissavarput.

Mittarfiit

Mittarfiit kalaallit airport ingerlatsilernissaa ajorpoq nutaamik eqqarsarluta nunap sinneranut sunniutissaa amiilaarnartorujussuarmik inissisinnaasut ornippagut taakkulu aqqissuussiffigisariaqarluinnarpagut taamaaliortoqanngippat mittarfiit taakku ingerlalerpata sineriammi mittarfeqarfiit amiilaarnaannartumik inissisinnaanerat ornigarput pillugu akisussaassuseqartumik aqqissuussisariaqarluinnarpugut. Naatsumik oqaatigalugu mittarfiit iluanaarfiusut iluanaarfiunngitsunut nammaqitigiittariaqqarput, taamaaliunngikkutta nunatsinni mittarfiit amerlasuut imaannaanngitsorujussuarmik inissittussaavoq. Allaat 2018-imi aaliangikkat ima ilungersunartigipput Kangerlussuaq Narsarsuarlu siunissami akilersinnaasumik ingerlaqqissinnaajunnaartussaapput taakkulu mittarfittut isaavittut qitiujunnaassasut, naatsumik oqaatigalugu matusariaqartut oqaatigineqarnaveertoq erseriartuinnarpoq ajuusaarnaraluartumik oqaatigisariaqaleraluarpoq.

Peqqinnissaqarfik

Peqqinnissaqarfiup iluani napparsimasut maalaaruteqarnissamut taarsiivigineqarnissamullu periarfissaat pillugit Inatsisartut inatsisaattut siunnersuut saqqummiunneqarpoq tamannalu Naleqqamiit nuannaarutigeqaarput, ukiummi amerlavallaat peqqinnissaqarfiup iluani maalaarsinnaaneq taarsivigineqarsinnaanerillu killeqarpaallaarujussuarneri peqqutaalluni nunap inui pilliutigisimasagut amerlavallaartut maannamut pisinnaatitaaffiisa pitsanngorsaavigalugit aallartinneri Inatsisartuniit suleqataaffiginissaat Naleqqamiit qilanaaraarput.

Najugaq qimannagu ernisititsisarnerup piaartumik nalilersuisoqarluni aaqqiisoqarnissaa Naleqqamiit kissattigisatta nipiliuutigisartakkatta ilagilluinnarpaat, taamaammat eqiterutitsineq qimallugu sumiiffik qimannagu ernisinnaanerup unamminartoqartup aaqqiiffiginiarnissaanut suliniutit aallartittut suleqataaffigissatigu Naleqqamiit peqataaffigissavarput.

Nuummi ippinnarunnaarsaallutik (Palliation) suleqatigiit suliaqartut soqutigalugu Naleqqamiit malinnaavigaagut, Naleqqamiit kissatigisimagaluarparput hospice-imik peqalersinnaaneq

Peqqinnissaqarfimmi nunani allanit (nunanit avannarlerneersuunngisunik) nakorsaqualernissaq piaartumik aqqutissiuuttariaqarnera nukinnginnarpoq, sineriammi amigaatigaagut, nunap inuisa nakorsiarniartarnerat ajornarpallaartoq nakorsanik nikerarfiunnginnerusunik nakorsaqualernissaat ilaatigut pitsaanerusumik aqqutissiuissusaq anguniartuartaqaratigu periarfissatsialaat tamanna ilaattut isigalutigu nukinginnarttutut isigalutigu tuavisaaruteqquarput aqqutissiuunnissaa.

Kigutilerisoqarnikkut aamma unamminartorpassuarni inissisimaaffeqarnerput pillugu suliniuteqartuarnissaq ilanngullugu sipaarfiunani pitsaasumik ineriartortuarnissaa nunaqarfiit isorliunerusuniittullu puigornagit ingerlattuarnissaa pingaartutut Naleqqamiit isigaarput.

Pele Broberg kinaana?

Nunani allani nunarput tusaamasaajuaannarnikuuvoq, kisianni annertunerusumik tusaamasaassutigisarlugu nunatta illersornissakkut nunataata inissisimaneranik aallaaveqartumik. Maannaakkut annertusiartuinnartumik politikikkut nunap inui aallaavigalugit inissisimanitta iluaqutiginerullugu eqqissinermik aallaaveqartumik inissisimanissarput qitiulluni nunarsuarmioqatitta tusaamalerpaatigut, aningaasaq qitiugani nunap inuisa toqqisisimasumik mingutitsiffiunngitsumillu avatangiiseqarluta inissisimanissaat salliuleriartorpoq aamma tamanna Naleqqamiit pissusissamisoortutut isigaarput.

Nunarput sakkulerngusaaffiussanngitsoq uranitalinnik pïiaaffiussanngitsoq nunarsuarmi eqqissinermik siunertaqarluni nunatta annersaat qaqortuinnaasoq ersiutaagilitoq nunarsuarmioqatitsinnut eqqissinerup qalipaataatut siunissarlu qaamasuusooq sakkulersorfiunngitsoq ornikkipput kinguaatinnullu tamanna anguniarlugu sulilluta aallartittugut taakku uagutsinniit pitsaanerusumik inissisimanissaat anguniarlutigu.

Nunamut maanga najukkatsinnut aamma najortuagassatsinnut saarnguuffissatitsinnilu uagut isummorsorlutalu ilusilersuisariaqarpugut.

Isummat assigiinngitsut naapiffeqarnissaat Naleqqamiit uagut sulinitinni pingaartittaripput naluneqarunnaarnikuuvoq aammalu nunap inui salliutillugit isummersortarnerput

naluneqarunnaarnikuulluni. Tamannalu ilaatigut allatut eqqarsartunik sajupillatitsisarpoq allaat nalilersorniarneqartarluta allamiuluartuusugut nunarput mattullugu kisitta nunarsuarmi maani inoorusuttugut, kisitta isumarput malikkusukkipput. Taamatut eqqarsalersartut oqarfigerusuppugut naammerluinnaq tassani taamatut allamiuluarluta inissisimangilagut nunap inui pillugit tamaviaaruteqarpugut taakkulu atugaasa oqartussaaffiisa minnerunngitsumillu pisinnaatitaaffiisa annertusarnissaat uagut peqataaffgissagatigu oqaatigissavarput. Siammasissumik saamerliit talerperliit isummersortarnerat uagut Naleqqami sanngeequtitut isiginatigu nukittoqutitut isigaarput, Taamatullu oqareerluta oqaatigissavarput isummat ilai isumatiginngivigisagut poortornagit oqaatigisarpagut aammalu taakku allatut isumaqartut isumatik annissinnaassagaat isumaqarfigalutigu, tamatta inissaqartariaqartugut isumaqaratta, tassunga tunngatillugu ilaatigut eqqumiigineqarsinnaagunaralarpoq qinigaaffiup siuliani Suleqatigiissititsisut qallunaat nunaannut ataniartorujussuit maannakkullu Naalakkersuisunut ikorfartortaallutik suleqatigisagut Atassut suleqatigisinnaagatigu.

Tassani isummagut assigiinnegeqaat aamma tamanna nutaarsiassaangilaq, uagut Naleqqamiit nunap inui upperaagut taakkulu aquttoralugit nunarsuarmioqataalluta nunarput Naalagaaffiulluni ingerlasinnaasoq upperaarput nunap inui qitiutillugit ingerlasoq. Allalli allatut isumaqarput, taakkulu isumatik annissinnaasariaqarpaat nipangersarneqaratik, taamatullu uaguttaaq inuiaat kalaallit pillugit anguniagarput allamiuluartumik nipilersornagu oqallisigineqarsinnaasariaqarpoq.

Nunap inuisa atugaat pillugit pitsanngorsaarusulluta aammalu tusaaneqarneruinnaratik aallaaviginerullugit siuarsarnissaat taamatullu pitsanngorsaarusulluta qineqqusaarnikuuvugut.

Tamakkulu qineqqusaarnermi toqqammavigut siunissaq qaninnerusoq ungasinnerusorlu isigalugu siunnerfiit toqqammavigalugit sulinitinni taamatullu nunap inui pillugit tamaviaaruteqarnitsinnut tunngaviussapput.

Suleqataarusuppugut isummat allaanerusinnaasut inissaqartinneqartariaqarluinnarnerat tunaartaralugu, ataatsimut naapiffeqarsinnaaneq qitiusariaqarluinnarmat inuit ataasiakkaat

aqutsinerat qimallugu. Nunap inui aallaaviusariaqartut isumaqaratta.

Suleqataassaagut nunap inuisa atugaasa ilaatigut ilungersunarsilluinnalersimasut

saqqummiunneqartarnerannut aaqqiissuteqarnissaq siunertaralugu.

Assigiinngilagut Naalackersuisooqatigiit siammasissuumik tunuliaqutitaqarpugut, isummersorsinnaavugut qanorluunniit iluaqutissartaat pillugit isummersorsinnaavugut aammalu nakkarsaanata isummersorsinnaasariaqarpugut allat allatut isumaqartut naligalugit isummersoqatigisinnaallugit.

Kikkut tamarmik inissaqartariaqarput assigiissuseq nukilaaqutaanani nukittoqutigisariaqarparput ataatsimut anguniagaqatigiinnitsinni siunnerfeqarnitsinnilu.